

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА І РЕСТАВРАЦІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-педагогічної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« — » _____ 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКУЛЬПТУРА

для здобувачів вищої освіти

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

освітній рівень перший (бакалаврський)

освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 3173/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти

(підпис) (прізвище, ініціали)
« — » _____ 2024

Київ – 2024

Розробник: Руденченко А.А., завідувач, професор кафедри декоративного мистецтва і реставрації Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Руденченко А.А., завідувач, професор, Прохорова Н.А. старший викладач кафедри декоративного мистецтва і реставрації Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри декоративного мистецтва і реставрації Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол № від «9» січня 2024р.

Завідувач кафедри
декоративного мистецтва і реставрації _____ Алла РУДЕНЧЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво»
« 13» січня 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво» _____ Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено
« 31 » _____ 2024 р.

Заступник декана
з науково-методичної та навчальної роботи _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі	120	-
<i>Аудиторні</i>	56	-
<i>Модульний контроль</i>	8	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	56	-
Форма підсумкового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни підготовка фахівця з високим рівнем мистецької майстерності, формування гармонійно розвинутого спеціаліста з індивідуальною творчою думкою, готового до самостійного творчого вирішення завдань образотворчого мистецтва.

Завдання навчальної дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти базових знань і умінь з скульптури, ознайомити здобувачів вищої освіти зі скульптурою як одним із видів образотворчого мистецтва, оволодіти технологією виконання скульптурних творів, засвоєння навичок роботи з проектуванням та виготовленням рельєфу та круглої композиції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища

3. Результати навчання за дисципліною

Здобувач вищої освіти повинен знати:

- основні принципи створення скульптурної композиції;
  - фізико-механічні та пластичні властивості скульптурних матеріалів;
  - технологію виготовлення скульптурних творів
  - способи використання у практичній діяльності досвіду світового та вітчизняного візуального мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-скульпторів;
  - методи та засоби виявлення й відображення скульптурної пластики композиційного рішення в проектуванні та виготовленні власного твору;
  - технологічні властивості скульптурних матеріалів та можливості їх використання у власній творчості.
- вміти:
- працювати з проектним матеріалом;
  - володіти прийомами графічної та пластичної розробки поверхні та її трансформації в об'ємні елементи;
  - користуватися виражальними можливостями проектно-графічних засобів для створення площинних та об'ємно-просторових композицій;
  - творчо застосовувати знання щодо особливостей технологій виготовлення скульптури та професійного застосування її виразних можливостей у мистецтві.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Пластика поверхні: рельєф.							
Тема 1. Рельєфне зображення на площині. Копія рельєфної рослинної розетки.	26			16			10
Тема 2. Рельєфне стилізоване зображення рослин на площині	30			12			18
<i>Модульний контроль</i>	4						
Разом	60			28			28
Змістовий модуль II. Поняття статички і динаміки в скульптурі. Об'ємно-просторові композиції на основі зооморфних зображень.							
Тема 3. Виконання статичної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень (копіювання).	28			14			14
Тема 4. Виконання динамічної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень (за власним ескізом).	28			14			14
<i>Модульний контроль</i>	4						
<i>Разом</i>	60			28			28
Підготовка та проходження контрольних заходів							
<i>Усього</i>	120			56			56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Пластика поверхні: рельєф

Тема 1. Рельєфне зображення на площині. Копія рельєфної рослинної розетки (26 год.)

Вступ. Мета й завдання курсу. Основні принципи створення скульптури. Основні принципи створення рельєфного зображення на площині. Використання рельєфу та контр-рельєфу в скульптурі. Формування певних навичок та способів роботи з матеріалом.

Виконання копії рельєфної рослинної розетки

Вимоги до завдання: Виконати копію запропонованої рельєфної рослинної розетки у натуральну величину.

Матеріал: скульптурний пластилін.

Послідовність виконання завдання:

1. Ліплення плінта розетки.
2. Виконання підготовчого рисунку розетки на плінті.
3. Ліпка загальної висоти рельєфу згідно з наміченими контурами.
4. Визначення та ліплення висот і пластичних об'ємів розетки.

5. Завершення ліплення пластики розетки.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 2. Рельєфне стилізоване зображення рослин на площині (30 год.)

Виконання пласту в техніці заглибленого рельєфу, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності.

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного пласта, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності. Композиція, побудована за принципом симетрії або асиметрії, повинна максимально розкрити задум автора та виявити його художню виразність.

Матеріал: скульптурний пластилін.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та аналіз зображень рельєфу на прикладі скульптурних зразків.
2. Розробка власного ескізу рослинного пласта з рельєфним зображенням.
3. Підготовка пласта з пластиліну товщиною 1 см.
4. Перенесення композиції ескізу на пласт методом продавлювання зображення.
5. Виконання рельєфу за допомогою скульптурних петель та стеків.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Змістовий модуль II. Поняття статички і динаміки в скульптурі. Об'ємно-просторові композиції на основі зооморфних зображень.

Тема 3. Виконання статичної об'ємно-просторової композиції (копія). (28 год.)

Поняття статички, статика у скульптурі. Знайомство з законами побудови статичної об'ємної композиції, вміння бачити пропорційні співвідношення пластики та форми. Спрямованість на цілісне та узагальнене сприйняття форми та передачу пропорційних співвідношень мас в просторі. Аналітичне сприйняття зразків малої пластики. Виготовлення статичної об'ємно-просторової композиції.

Вимоги до завдання: Копіювати об'ємно-просторову статичну (зооморфну) композицію.

У виконанні композиції керуватись основними принципами скульптури – трьохмірного зображення та принципами передачі статички.

Послідовність виконання завдання:

1. Виконання ескізів статичної об'ємно-просторової композиції.
2. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
3. Виконання оригінальної композиції відповідно ескізу з пластиліну.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 4. Виконання динамічної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень (за власним ескізом). (28 год.)

Поняття динаміки, динаміка у скульптурі. Знайомство з законами побудови динамічної об'ємної композиції, вміння бачити пропорційні співвідношення пластики та форми. Спрямованість на цілісне та узагальнене сприйняття форми та передачу пропорційних співвідношень мас в просторі. Аналітичне сприйняття зразків малої пластики. Виготовлення динамічної об'ємно-просторової композиції.

Вимоги до завдання: Створити об'ємно-просторову динамічну композицію (зооморфну) за власним ескізом.

У виконанні композиції керуватись основними принципами скульптури – трьохмірного зображення та принципами передачі динаміки.

Послідовність виконання завдання:

1. Виконання ескізів динамічної об'ємно-просторової композиції.
2. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
3. Виконання оригінальної композиції відповідно ескізу з пластиліну.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

6. Контроль навчальних досягнень

7.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	14	14	14	14
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	14	140	14	140
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Модульний контроль	25	1	25	1	25
Разом		-	189	-	189
Максимальна кількість балів:		378			
Розрахунок коефіцієнта:		378 : 100 = 3.78			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I. Пластика поверхні: рельєф

Тема 1. Рельєфне зображення на площині. Копія рельєфної рослинної розетки (10 год.)

Ознайомитися з основними принципами створення скульптури та з принципами створення рельєфного зображення на площині.

Вимоги до завдання: ознайомитися з прикладами рельєфів та контррельєфів у скульптурі.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків у скульптурі

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 2. Рельєфне зображення рослин на площині (24 год.)

Створення ескізу пласта в техніці рельєфу, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності.

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного пласта, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з видами та техніками виконання рельєфу.

Створити декоративну пласт використовуючи виражальні можливості фактури та рельєфу.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків в скульптурі
2. Виконання ескізів декоративного пласта використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності. (виконання 20 пошукових ескізів).

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Змістовий модуль II. Поняття статички і динаміки в скульптурі. Об'ємно-просторові композиції на основі зооморфних зображень.

Тема 3. Виконання статичної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень (копіювання). (18 год.)

Створення копії об'ємно-просторової статичної композиції.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з особливостями статичних композицій в скульптурі. Здійснити вивчення зразків статичних скульптурних зображень. Створити копію об'ємної композиції, враховуючи пластичні та виражальні можливості скульптури.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків статичних композицій в скульптурі.
2. Виконання копії статичної композиції.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 4. Виконання динамічної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень. (18 год.)

Створення ескізу об'ємно-просторової динамічної композиції.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з особливостями динамічних композицій в скульптурі. Здійснити пошук та вивчення зразків динамічних скульптурних зображень. Створити ескіз об'ємної композиції, враховуючи пластичні та виражальні можливості скульптури.

Послідовність виконання завдання:

3. Пошук та вивчення зразків динамічних композицій в скульптурі.
4. Виконання пошукових ескізів динамічної композиції на основі простих геометричних фігур на папері (не менше 20 пошукових ескізів).

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у вигляді виконання здобувачами творчої роботи на задану тему. Робота, що не відповідає темі не розглядається.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи	Кількість балів
Робота відповідає завданню, оригінальна за композицією, охайна.	21 – 25
Робота відповідає завданню, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційній побудові.	17 – 20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві недоліки, невдалий вибір прийомів.	13 – 16
Робота частково відповідає завданню, невдалий вибір прийомів, значні технічні помилки.	9 – 12
Низький рівень виконання роботи. Невизначеність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5 – 8
Робота не відповідає завданню, неохайна, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершена.	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Скульптура» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Скульптура» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Скульптура»

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Пластика поверхні: рельєф		Поняття статичної і динамічної композиції на основі простих геометричних фігур.	
Кількість балів за модуль	189 балів		189 балів	
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Тема 1. Рельєфне зображення на площині. Копія рельєфної рослинної розетки. <i>(7 балів за відвідування + 70 балів за роботу = 77 балів)</i>	Тема 2. Рельєфне стилізоване зображення рослин на площині. <i>(7 балів за відвідування + 70 балів за роботу = 77 балів)</i>	Тема 3. Виконання статичної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень. <i>(7 балів за відвідування + 70 балів за роботу = 77 балів)</i>	Тема 4. Виконання динамічної об'ємно-просторової композиції на основі зооморфних зображень. <i>(7 балів за відвідування + 70 балів за роботу = 77 балів)</i>
Самостійна робота	П 6.2. <i>(5 балів)</i>	П 6.2. <i>(5 балів)</i>	П 6.2. <i>(5 балів)</i>	П 6.2. <i>(5 балів)</i>
Види поточного контролю	МКР № 1 <i>(25 балів)</i>		МКР № 2 <i>(25 балів)</i>	
Підсумковий рейтинговий бал	378 балів (коефіцієнт визначення успішності – $378 : 100 = 3.78$)			

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Natalia Moussienko Kyiv Art Space / Woodrow Wilson International Center for Scholars. — Washington, D.C., 2013. — 26 p. ISBN 978-1-938027-26-0 (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
2. Протас М. О. Українська скульптура XX століття / ІПСМ АМУ. — К.: Інтертехнологія, 2006. — 278 с.: іл. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
3. Maryna Protas Sculptural Symposiums of Ukraine: Stylistic and Paradigmatic Evolution. — К.: Фенікс, 2012. — 400 с.: ил. ISBN 978-966-136-038-8 (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
4. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України XX–XXI століть / ІПСМ АМУ. — К.: ВХ[студіо], 2008. — 188 с.: іл. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)
5. Сидоренко В. Д. Герой, Об'єкт, Фантом Віктора Сидоренка: Лексикон. — Київ: ArtHuss, 2019. — 240 с. (наявний в електронному репозитарії <http://www.mari.kiev.ua/publications/monographs/individual-monographs>)